

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 26.02.1974, sp. zn. 4 Cz 3/74, ECLI:CZ:NS:1974:4.CZ.3.1974.1

Číslo: 14/1975

Právní věta: Pre vznik nároku na náhradu nákladov na výživu pozostalých (§ 197 ods. 1 písm. c/ Zák. práce) aj pre rozsah tohto nároku je rozhodujúci stav v čase smrti pracovníka. Ďalšie trvanie povinnosti poskytovať náhradu nákladov na výživu treba potom posudzovať vždy s prihliadnutím na tento pôvodný stav. Ustanovenie § 154 ods. 1 O. s. p. o tom, že pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia sa nedotýka ustanovení hmotného práva, ktoré viažu vznik, zmenu či zánik práva alebo povinnosti k určitému času.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 26.02.1974

Spisová značka: 4 Cz 3/74

Číslo rozhodnutí: 14

Číslo sešitu: 1-2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody v pracovním právu, Rozhodnutí soudu

Předpisy: 99/1963 Sb. § 154 65/1965 Sb. § 197
§ 199

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobkyne M. B., J. B. a E. B. sa domáhali náhrady škody z pracovného úrazu, ktorý utrpel ich manžel a ich otec 7. 4. 1972 pri plnení pracovných úloh u žalovanej organizácie a následkom ktorého zomrel. Žiadali priznať jednorazové odškodnenie pozostalých a žalobkyňa M. B. i náhradu nákladov na výživu manželky.

Okresný súd v Rimavskej Sobote žalobe vyhovel. Pokiaľ ide o náhradu nákladov na výživu žalobkyne M. B., priznal ju v sume 500,- Kčs mesačne počnúc 7. 4. 1974, pretože dovtedy jej bol vyplácaný vdovský dôchodok.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudok súdu prvého stupňa len vo výroku o náhrade nákladov na výživu žalobkyne M. B. zmenil a priznanú rentu znížil na 171,- Kčs mesačne. Za chybu súdu prvého stupňa považoval iba to, že tento súd neprihliadol k vyživovacej povinnosti postihnutého pracovníka aj voči žalobkyniam J. B. a E. B.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že rozsudkom súdu druhého stupňa v uvedenom výroku bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Súd druhého stupňa zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa náhrady nákladov na výživu žalobkyne M. B. bez toho, že by bol skutkové zistenie súdu prvého stupňa doplňoval. Súd prvého stupňa pritom vychádzal z priemerného zárobku postihnutého pracovníka 1652,- Kčs mesačne, ako ho žalovaný uviedol vo svojom vyjadrení z 18. 4. 1973. Z rozsudku súdu prvého stupňa ani z rozsudku súdu druhého stupňa sa však nedá zistiť, ako sa k tejto sume došlo a či žalovaný postupoval podľa zásad správneho výpočtu priemerného zárobku podľa ustanovenia § 275 Zák. práce a ustanovení § 30 až § 34 vládneho nariadenia č. 66/1965 Zb. /1/ Okrem toho žalobkyňa M. B. uviedla v žalobe sumu 1706,- Kčs mesačne a tento rozpor medzi údajmi účastníkov ostal nevysvetlený.

Súdy obidvoch stupňov nezisťovali spoľahlivo ani výšku zárobku žalobkyne M. B., jej celkové možnosti a schopnosti, hospodárske pomery a rozsah jej hmotných a kultúrnych potrieb. Všetky tieto skutočnosti a hľadiská boli rozhodujúce pre správne posúdenie a určenie rozsahu nákladov na jej výživu, pokiaľ sa nedalo presne zistiť, koľko zomretý pracovník v skutočnosti na výživu poskytoval.

Súd druhého stupňa však správne posúdil vec v súvislosti so zohľadnením vyživovacej povinnosti zomretého pracovníka k žalobkyniam J. B. a E. B. Ustanovenie § 154 ods. 1 O. s. p. ukladá síce súdu povinnosť rozhodovať podľa stavu v čase vyhlásenia rozsudku, tento procesný predpis sa však nedotýka ustanovení hmotného práva, ktoré viažu vznik, zmenu či zánik práv alebo povinností k určitému času. Podľa ustanovenia § 197 ods. 1 písm. c/ zák. práce je organizácia v prípade smrteľných následkov pracovného úrazu svojho pracovníka povinná v rozsahu svojej zodpovednosti poskytnúť náhradu nákladov na výživu pozostalým. Táto náhrada patrí podľa ustanovenia § 199 ods. 1 Zák. práce tým pozostalým, ktorým zomretý výživu poskytoval alebo bol povinný poskytovať. Pri výpočte tejto náhrady sa vychádza z priemerného zárobku zomretého; náhrada nákladov na výživu všetkých pozostalých nesmie však úhrnom prevýšiť sumu, do ktorej by patrila zomretému náhrada za stratu na zárobku podľa ustanovenia § 195 ods. 2 (§ 199 ods. 2) Zák. práce.

Z uvedených ustanovení vyplýva, že pre vznik nárokov na náhradu výživy pozostalých je rozhodujúci stav v čase smrti pracovníka. K tomuto dňu treba zisťovať okruh oprávnených osôb a rozsah ním poskytovaných prostriedkov, prípadne určovať, koľko im bol zomretý povinný poskytovať na výživu. ďalšie trvanie povinnosti treba potom posudzovať vždy s prihliadnutím na tento pôvodný

V súdenom prípade preto na uvedených zásadách nemenila nič ani skutočnosť, že po dobu jedného roku žalobkyňi M. B. náhrada nákladov na výživu nepatrila, nakoľko bola uhradená vdovským dôchodkom (§ 199 ods. 3 Zák. práce), a že medzičasom odpadla vyživovacia povinnosť zomretého k žalobkyniam J. B. a E. B.

Pre nepostačujúce zistenie skutočného stavu veci bola však sťažnosť pre porušenie zákona podaná proti rozsudku súdu druhého stupňa dôvodná, lebo súd porušil zákon v ustanoveniach § 2, § 6, § 120 ods. 1, § 153 ods. 1 a § 220 ods. 1 O. s. p. v súvislosti s ustanovením § 199 ods. 1 a 2 Zák. práce.

1) Porov. teraz § 30 a § 34 ods. 2 nariadenia vlády ČSSR č. 54/1975 Zb.